

טקס סיכום משלחת פולין מחזור ס"ג (הורים) – 6.10.2019

קטע נגינה (אילון דמבוביץ)

מנחה (מור מרגלית) -

קהל נכבד ערב טוב,

אנו נפגשים הערב לסיכום המסע לפולין שאליו יצאנו בסוף חודש אוגוסט ותחילת ספטמבר. במהלך הערב נשמע שירים שליוו את הטקסים במסע וקטעי קריאה שכתבו התלמידים ביומני המסע במהלך המסע.

תודה לאילון דמבוביץ על קטע המפוחית שניגן כאן ובמסע פולין.

אני מזמין רוני אבגי שתקרא קטע שכתבה מעוז גלעד ביומן מסע פולין -

קטע קריאה (רוני אבגי) -

1.9.2019

היי סבא,

היום ביקרנו בבית הקודם שלך. נכנסתי בשער הגדול, ראיתי מלא בתים הם היו גדולים וישנים מאוד, אבל יכולתי לדמיין איך זה לחיות שם.

עברתי בין הבתים, יכולתי לשמוע אותך. את הצחוק שלך. את הריח שלך. את הדיבור שלך.

נכנסתי לביתן שלך הוא כבר לא נראה אותו דבר. הוא שופץ ונוקה. חבל, זה מחק כמה כתמים מהעבר שלך שהייתי יכולה לראות. עברתי שם בין התערוכות, ראיתי את השיער שגזרו לאחת מהידידות שהיו לך שם, היא בטח ממש בכתה, אה?

ראיתי את הסיר שאימא שלך הייתה מכינה בו אוכל בשבילך.

המשכתי ללכת בחצרך. הגעתי לתאי הגזים והמשרפות, אותם תאי גזים שלקחו את משפחתך, אבל לא אותך.

ואז יצאתי באותו השער, השער שאתה צעדת בו עם ראש מורס, ומשם? משם התחלתי

את החיים החדשים שלך. ראיתי אותך סבא.

מעוז גלעד.

מנחה (מור מרגלית) -

אני מזמין את עדנה בז מנהלת ביה"ס לברך.

ברכה – עדנה.

מנחה (מור מרגלית) -

אני מזמין את עמוס משה, ניצן אשר ושוהם בז שיקראו דברים שכתבו ביומן המסע

בפולין לאחר הביקור במחנות ההשמדה בבירקנאו-אשוויץ ובמייזנק –

קטע קריאה (עמוס משה) –

מחשבות ותהיות – מסע לפולין 2019

כל המסע אנחנו עוסקים במוות, ברוע, איך הובילו יהודים כצאן לטבח במכונות ושיטות משוכללות. על הסבל של עם שבדרך להכחדה בעזרת פס יצור משומן. ומה עכשיו? שקט, דשא, עצים ופרחים, חוץ משאריות וסיפורים, לא נשאר הרבה **מאושויץ-בירקנאו**. מידי פעם הייתי שומע עדות של ניצול שואה ועלתה לי שאלה שהכניסה אותי לפרופורציות – **"גם אז היה כאן דשא?"**. התשובה לשאלה הזאת פשוטה, אך נוראית בו זמנית – **"לא! - ברגע שהיה גדל קצה של דשא, היו קופצים אליו וטורפים אותו"**. זה לדעתי המיצוי של הסבל הנורא, הרעב הבלתי נגמר. מעבר מחיים בצלם אנוש ותרבות לחיים בסיסים ביותר, כמו חיות שמנסות לשרוד בכל דרך ולחיות עוד יום.

עמוס משה.

קטע קריאה (ניצן אשר) –

מחנה אושוויץ-בירקנאו

בנסיעה לאושוויץ הרגשתי הרגשה מוזרה כזאת שלא הצלחתי להבין, ואז הגענו והתחלנו את הסיור. בסיור הסבירו לנו איך היו שמים גופות בין קורות עץ ושורפים אותם. אני נשברתי מהמחשבה שהייתה שם אישה, נערה, גבר או זקן שפשוט נשרפו כדי שלא יישאר פיסה מהם. המשכנו את הסיור ואני המשכתי לבכות. הרגשתי שרוב הבכי שלי יוצא במקום הבכי של הילדה הקטנה שהפרידו אותה מאביה או מהאישה הצעירה שרק לפני רגע התחתנה והפרידו אותה מבעלה. אבל המחשבה שהייתה הכי קשה לי זה רגע של פרידה בין אמא לבת - אחת למוות ואחת לחיים. איך אפשר להמשיך לחיות במקום כזה בלי כלום? איך אפשר להישאר עם תקווה בלב? איך אפשר לקום בבוקר בלי אימא? מה שהכי נחקק לי בראש זה איבוד צלם אנוש, אשר קרה לקורבנות ולניצולים ברגע שהם נכנסו למחנות כמו אושוויץ, מיידנק וטרבלינקה. איך אפשר להישאר בני אדם שרואים אנשים מתים מוטלים על הרצפה או שרואים סלקציה ואתה כבר יודע מי עוד שעתיים כבר הולך להיות שרוף במשרפות.

אני יצאתי עם תובנה מאושויץ שתמיד צריך לזכור להיות עם תקווה בלב ולהוקיר תודה על כל דבר קטן שיש לי, כי שום דבר לא מובן מאליו.

ניצן אשר.

קטע קריאה (שוהם בז) –

1.9.2019

החוויה שלי ממיידנק

נכנסנו לחדר וראינו בו תנורים – תנורים שבהם שרפו אנשים, זה לא נורמלי.
בתוך החדר לא יכולתי לקלוט מה שהלך שם בכלל, רק כשיצאתי משם הבנתי את זה –
שפשוט לוקחים גופה של בן אדם ושורפים אותה בכזאת קלות.
לא יכולתי להכיל את המחשבה הזאת. כי גם כשבן אדם מת, מונח ככה סתם על הרצפה,
הוא עדיין אותה דמות של בן אדם שהיה חי לפני דקה, רק שאת הגופה שורפים והיא
הופכת לאפר – לחול שעף ברוח.
מהרגע שיצאתי מהחדר החזקתי את עצמי, עד הדבר הראשון שפתח את הטקס – שם
התפרקתי, לא יכולתי להפסיק.
ואיזו תחושת גאווה הייתה לי שכולנו שרנו "התקווה". כולם מאוחדים, תחושת ניצחון
כזאת – עד כמה שאפשר. **ישר אחרי הטקס עליתי להר האפר. ברגע שעמדתי שם לא
יכולתי לנשום – כל מה שחשבתי שדמיינתי לפני, פשוט עמד מולי. הר ענק של חול שזה
בעצם הגופות של האנשים, שלא נשאר מהן כלום חוץ מהר ענק שעף מהרוח הכי קטנה.
ועם כל הגודל שלו הוא אולי מיליון אחד מתוך שש.**
שוהם בז.

שירה – "אבות ובנים" (שרה: ליאל, נגנים: עמוס משה וגפן עמר)

אבות ובנים

מילים ולחן: אביתר בנאי

מי יפרד ממי
אבא בוכה על בן בוכה על אבא

תיכף אני ארצה שתלכו מפה
לא אפחד ליפול לא אפחד לגדול
לטבוע או לשוט לחיות או למות

אבות ובנים סבתות ונכדים
הלב של אמא מתפוצץ
מי אשם לה מי אשם לי
מי יקבור את מי
אבא בוכה על בן בוכה על אבא
אבא בוכה על בן בוכה על אבא

תיכף אני ארצה שתלכו מפה
שאוכל כבר ליפול בשקט
שלא תראו את הפצעים נפערים
שנשאר לבד ונשבר לאט

תוותרו כבר ותלכו מפה
שאוכל כבר לצעוק בשקט
בלי המבט הקרוע שלכם
שנשאר לבד ונשבר לאט

אבות ובנים סבתות ונכדים
הלב של אמא מתפוצץ
מי אשם לה מי אשם לי

מנחה (מור מרגלית) -

אני מזמין את **חגי סילברמן**, רכז המשלחת ורכז השכבה לברך.

ברכה – חגי.

מנחה (מור מרגלית) -

אני מזמין את גפן עמר שיקרא קטע של **ליאב חורי** שכתב ביומן המסע בפולין לאחר
הביקור בבורות הירי ביער לופוחובה –

קטע קריאה (גפן עמר) –

2.9.2019

בשקט, אף אחד לא מוציא הגה, ככה אתה נכנס וככה אתה יוצא מיער בורות ההריגה. רק כשיצאתי מיער לופחובה, ביום השישי למסע, הרגשתי משהו אחר. עד ליום הזה, השעה הזאת, לרגע הזה, לא הצלחתי להבין מה בכלל קרה פה, מה רוצים ממני, מה הם כל אותם הסיפורים שהמורים והמדריכים מספרים לנו, מה הם השירים שמשמיעים לנו ומה המראות שמראים לנו. אני מקשיב לסיפורים, שומע את השירים ורואה את כל המראות שיש, מהיפים ביותר, כמו פארק ירוק ומדהים שפעם היה גטו ועד לקשוח ביותר כמו הר עצום של אפר. אבל לא באמת מבין או יותר נכון מאמין.

כל זה קרה עד לרגע שבו המדריך אמר: "מעכשיו שותקים". היה זה הרגע שבו עמדנו בפתח יער לופחובה, היער שבו התבצע טבח נוראי בקהילת טיקוצ'ין. בשקט הזה אני לא שומע סיפורים ולא מקשיב לשירים, אבל אני מתחיל להבין את מה שלא האמנתי לו עד עכשיו. התחלתי להאמין לכל הסיפורים האכזריים שסיפרו לי, שבני אדם יכולים לעשות דבר כזה נוראי, לנצל, להרוג, להשמיד.

אני יודע שלא אוכל לעולם להבין את הכל. אבל אני כן יודע שכדי להתחיל להבין אני צריך להיות בשקט. ליאב חורי.

מנחה (מור מרגלית) -

אני מזמין את **אוריה דדון** שיקראו דברים שכתבה ביומן המסע בפולין לאחר הביקור בבורות הירי –

קטע קריאה (אוריה דדון) –

בורות הירי

נכנסת בשקט, מסתכלת על כל צעד שלי, פעם עברה שם רגל, בעצם מיליון, שהלכו כולם בדרכם אל המוות. ילדים קטנים, משפחות שלמות.

ואני? אני בגאווה עם דגל ישראל על הכתף.

מגיעה לבורות הירי, האדמה שטוחה כאילו לא קרה שם דבר ומנסה להבין ללא הצלחה איך הטבע, המקום הכי טהור יכול להיות כל כך רע.

והשמים שהחליטו לבכות איתנו כל היום רק חיזקו את התחושה, את העצב, הבגידה, הכאב, האכזבה.

יהודים, כמוני כמוכם. תינוקות, ילדים, נערים, מבוגרים וזקנים עומדים בשורה וירייה אחר ירייה נופלים אל מותם.

הדמעות החמות עוברות על פני הקרות ולא מפסיקות, דמעות של עצב, אבל גם של שמחה וגאווה.

כותבת, כותבת ונלחמת במילים, כי אי אפשר לתאר את האסון.

אוריה דדון.

שירה – "ים הרחמים" (שרה: עומר עמוס, נגנים: גפן ועמוס)

ים הרחמים

מילים ולחן: קובי אפללו

ותצטרף לים הרחמים אם השנים חולפות מהר ולא הספקת ולא נשאר מהן יותר מזיכרון היית איש חשוב ענק אך התפוגגת והשתדלת להשלים עם השעון אם החיים הם חידה לא מפורשת והסודות זורמים בהם כמו נחלים תקווה למצוא את כל צבעי הקשת תשאיר פה רושם טוב ותאסוף מילים אולי אחרי הכל תגיע לשמיים...	אם החיים הם חידה לא מפורשת והסודות זורמים בהם כמו נחלים מנסים למצוא את כל צבעי הקשת עובדים קשה לבנות פה משהו במילים ואתה חי בזמן זמני, ספור בלוח ומקווה לשתות את החיים עד תום. ובין כל אלה סך הכל רוצה לשמוח ועל הדרך להגשים איזה חלום אולי אחרי הכל תגיע לשמיים אולי אחרי הכל תשמוח מהחיים תאמר תודה ותהפוך פתאום למים
--	--

מנחה (מור מרגלית) -

אני מזמין את **אלעד הירש**, נציג מדריכי "המעורר" לברך.

ברכה – אלעד

מנחה (מור מרגלית) -

אני מזמין את **עידן שושני** שיקרא דברים שכתב ביום האחרון למסע ביומן המסע בפולין -

קטע קריאה (עידן שושני) –

3.9.2019

יצאתי למסע בעקבות הרצון להיחשף לסיפורי השואה יותר לעומק, ולקבל נקודת מבט יותר ממוקדת ומבינה את המאורעות אשר קרו. לאט לאט במסע התחלתי להבין דברים חדשים ולקלוט אילו דברים מזוועים עברו היהודים בשואה.

אני חושב שהרגע בו התחלתי באמת להבין לעומק את הדברים היה בטקס **במייזנק**, כאשר הקראתי את שמות בני משפחתי, אשר נספו במהלך השואה במקומות שונים ובדרכים שונות. את אותם בני משפחה לא הכרתי ואפילו רק ידעתי על קיומם עד לפני חודשים מעטים והיה מרגש למצוא את שמותיהם **באשוויץ** ולאחר מכן להקריא אותם.

בנוסף **המסע פיתח לי חשיבה נוספת לגבי מה התפקיד שלנו כדי שדברים כאלו לא יתרחשו שנית, ואיך לתקן את העולם למקום טוב יותר עבור כולנו.**

אחת מנקודות השיא המשמעותיות עבורי הייתה להשתתף בטקס **בטרבלינקה** ולהעביר מסר ולהתחבר לסיפור השואה באופן אישי יותר.

אני יוצא מהמסע עם תקווה שמאורעות כאלו נוראים לא יקרו עוד ולפעול למען זאת באזורי האיש.

עידן שושני.

שירה – "היה לי חבר היה לי אח" (שרה: שי פישר, נגנים: רומי ישכיל – אפשר

להכין שקופית לשיר כדי שהקהל יוכל להצטרף)

היה לי חבר היה לי אח

מילים: יהורם טהרלב.

לחן: יאיר רוזנבלום.

במקום שאליו אני הולך

היו רבים כבר לפני.

השאירו שביל, השאירו עץ,

השאירו אבן לרגלי,

ומה אני אשאיר אחרי,

האם אשאיר איזה דבר?

איני רואה את צעדי!

איני רואה את צעדי,

ומי יראה אותם מחר?

היה לי חבר, היה לי אח,

הושט לי יד כשאקרא,

היה לי חבר, היה לי אח,

הושט לי יד בעת צרה,

אני אחיד, אל תשכח!

היה לי חבר, היה לי אח.

במקום שאליו אני הולך

היו נשים, היו גברים,

ואהבה גדולה היתה,

האם אני אמצא אותה?

הם לא השאירו לי דבר

לא אנוחות וגם לא פרחים.

הם לא השאירו לי דבר!

הם לא השאירו לי דבר,

מלבד אחים וחברים.

היה לי חבר, היה לי אח...

במקום שאליו אני הולך,

אני נזהר שלא לשבור,

אני נזהר שלא לדרוך,

אני נזהר שלא לזכור,

וטוב לי שאתה איתי,

וגם אתה וגם אתה.

פה תישאר אחרי לכתי!

פה תישאר אחרי לכתי

החברות אשר היתה.

היה לי חבר, היה לי אח...

הקרנת מצגת – אחראית ערבה מור עינב.

מנחה (מור מרגלית) –

אני מזמין את **זיו מעוז** שיקרא דברים שכתב ביום האחרון למסע ביומן המסע בפולין-

קטע קריאה (זיו מעוז) –

מה היה קורה אם...

משפט מעצבן, משפט שהופך לנוראי עוד יותר מבחינתי במסע.

כל כך הרבה דברים היו משתנים וכל כך הרבה אנשים היו ניצלים אם...

בזכות המשפט הזה קיבלתי את השיעור הכי חשוב במסע, הבנתי שאם קיימת בי המחשבה שאני יכול לשנות מצב כלשהו ולהפוך אותו לטוב יותר, אני צריך לעשות משהו, אפילו הכי קטן, שנראה הכי מינורי והכי חסר תועלת, כל זה רק כדי שלא אסתכל על המצב בדיעבד ואגיד למה לא עשיתי משהו, ומה היה קורה אם הייתי עושה משהו.

אני מודה שבמהלך המסע לא הזדעזעתי והתפרקתי בכל מקום שאליו הגענו, היו מקומות שלא חשתי דבר, שום עצב או כעס.

אבל הבנתי במסע כמה החיים הם דבר נזיל. איך אנשים חולי נפש, רעים וחסרי לב, שמקבלים את הכוח לידיים, יכולים להביא למותם של כל כך הרבה אנשים וליצור גיהנום עלי אדמות.

אני חושב שאני יוצא מהמסע הזה בן אדם יותר מודע, כי במסע הדברים פתאום הכו בי משום מקום, בלי שהייתי מוכן וגרמו לי להבין כמה אני בר מזל שאני חי את החיים שלי, ושאני לא נמצא במצב שבו נמצאו בני משפחתי ועוד מיליוני יהודים בסך הכל כמה עשרות שנים אחורה.

אני יוצא עם תקווה גדולה והבנה שיש לי ולכל האנשים סביב את ההשפעה והכוח להפוך את הסביבה שלנו לטובה יותר וזה בזכות היותנו בני אדם מודעים, שהפצת הטוב היא נר לרגליהם.

בסוף המסע הבנתי שהמטרה הנעלה ביותר שלשמה נועדו המסעות לפולין, היא חריטת זיכרון השואה, אשר תבטיח את שימור סיפורי הזוועות והגבורה שקרו באירופה ושעיצבו אותנו כעם.

אם כל נער שיצא למסע לפולין יבין שתפקידו הוא לזכור את השואה ולהעביר את הזיכרון הלאה, המסעות ייחשבו להצלחה מבחנתי. אני מתחייב להעביר את הסיפורים הלאה.

לזכור ולא לשכוח!

זיו מעוז.

מנחה (מור מרגלית) -

לשירת התקווה הקהל מתבקש לעמוד דום (מובילה ליאל).

שירה - שירת התקווה.

מנחה (מור מרגלית) -

קהל נכבד, תודה רבה שבאתם לחלוק איתנו את הרשמים והחוויית שלנו מהמסע. לילה טוב.